

LA QUALITAT DEL TREBALL

A LES ILLES BALEARS

2009 2018

LA QUALITAT DEL TREBALL

A LES ILLES BALEARS

2009 2018

Editat per:

© **CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (CES) ILLES BALEARS**

Plaça de Son Castelló, 1 · 07009 Palma

971 177 199 · Ces.Caib.Es

Disseny gràfic, maquetació i impressió: **Esment Impremta**

Dipòsit legal: **PM-118 - 2020**

ISBN: **978-84-09-17227-6**

I ÍNDEX

Presentació	05
1. El context del mercat de treball a les Illes Balears	09
Demografia	9
Mercat de treball	10
Formació	11
Benestar i protecció social	11
2. L'Índex de qualitat del treball	13
2.1. Anàlisi dels diversos indicadors	15
Dimensió 1. Retribucions salarials	15
Dimensió 2. Seguretat en el treball	17
Dimensió 3. Condicions laborals	19
2.2. Resultats de l'Indicador de qualitat del treball	25
2.3. Comparativa de resultats IQT amb la nova i antiga metodologia	26
Annex. Definició dels indicadors	29
A. Indicadors de context	29
B. Indicadors de l'Índex de qualitat del treball	30

I PRESENTACIÓ

El mercat de treball de les Illes Balears és un dels més dinàmics d'Espanya. En el marc de les regions, la configuració d'una economia turística madura ha inferit l'existència d'una realitat laboral que es diferencia de la d'altres indrets. Al seu torn, les evolucions més recents de l'economia balear —amb dades de creixement superiors al 3% interanual en alguns exercicis, juntament amb la negociació col·lectiva i les reivindicacions sindicals, han possibilitat increments salarials superiors al 3% de mitjana el 2018, enfront d'un guarisme nacional de poc més de l'1%. Això es dona en el marc d'un gran dinamisme empresarial, amb la creació de 3.500 noves empreses el 2018, la darrera dada disponible al respecte.

Tot podria fer pensar que ens trobam en una situació força idíl·lica en la realitat laboral. No obstant això, cal advertir que aquestes variables descrites, que la memòria del CES per al 2018 posa damunt la taula al costat d'altres indicadors de caire social, econòmic i ambiental, s'han de complementar amb noves dades i amb processaments estadístics distints. La realitat és entremaliada i l'observador atent l'ha d'escrutar des de diferents angles per acostar-se al màxim possible a la realitat. És així com sorgeix el càlcul dels índexs de qualitat del treball (IQT), una magnitud transcendental per calibrar amb la màxima precisió la realitat del mercat de treball a les nostres Illes i que el CES executa des de ja fa anys, tot incloent els resultats a les seves memòries anuals. En aquesta tramesa que ara presentam, s'hi observen canvis metodològics, sota la direcció del doctor Martí Parellada i un equip solvent format per Gemma Garcia (UB) i Antònia Puiggròs i Maria del Mar Ribas de l'Administració autonòmica balear, amb el treball igualment constant de Ferran Navinés (assessor econòmic del CES). Aquest equip compacte ofereix, en aquesta investigació, un nou lliurament en el qual es posa un precís èmfasi sobre aspectes cabdals: feminització del treball, salaris comparatius amb comunitats autònomes, duració dels contractes i altres indicadors que copsen amb la màxima especificació el mosaic del que podríem anomenar com la cultura del treball a les Balears.

Els resultats són robustos i els autors s'encarreguen d'exposar-los a les planes que segueixen: hi remet per a un coneixement precís i adient. Així doncs, amb aquesta publicació el CES no fa més que apuntalar una de les seves raons de ser: la capacitat innegable d'analitzar, amb bons professionals, els problemes i les dimensions socioeconòmiques de les nostres Illes. Per així dir-ho, és una peça més de tot un complex entramat de treballs i investigacions que van reeixint en el si de la memòria del CES, que obeeix, i això no es pot oblidar, a la idea medul·lar del consens, de negociació, de la governança. Economia, treball i societat civil es vertebren per brindar uns resultats que són de gran utilitat per a tothom. De ben segur que el que ve ara, a les pàgines que segueixen, servirà no només als agents econòmics i socials i a les administracions públiques, sinó també al món de la investigació en ciències socials. D'aquesta manera, el CES compleix un cercle virtuós en l'aportació del coneixement.

Carles Manera
President del CES

La qualitat del treball a les Illes Balears, 2009-2018

El present informe té per a objectiu oferir, primer, una visió del context demogràfic, econòmic i laboral de les Illes Balears que permeti, en segon lloc, avaluar la qualitat del treball a les Illes Balears i la seva posició relativa en el context de les diverses CCAA per al període 2009-2018. L'índicador de qualitat del treball es basa en una àmplia bateria d'indicadors que tenen en compte aspectes relatius a les retribucions salarials, la seguretat en el lloc de treball, les modalitats de contractació, les possibilitats de conciliació de la vida laboral i familiar, la formació en el lloc de treball i les diferències de gènere.

L'any 2004 el Consell Econòmic i Social de les Illes Balears va encarregar un primer estudi que tenia per objecte definir una metodologia i una proposta d'indicadors per avaluar la qualitat del treball a les Illes Balears. Aquesta primera versió va ser posteriorment actualitzada l'any 2008, de manera que es disposa de resultats per als anys 2001 i 2006 a 2016.

En els darrers anys, l'anàlisi dels aspectes qualitatius de l'ocupació ha rebut un interès creixent, no només des del món acadèmic, sinó també per part d'organismes internacionals que han impulsat l'elaboració d'enquestes i estadístiques centrades en la mesura de la qualitat del treball. Això s'ha traduït en una major disponibilitat d'indicadors que poden ser considerats en la construcció d'un indicador de qualitat.

La següent proposta aprofita gran part de la tasca que s'havia vingut realitzant fins el moment però, atenent al desenvolupament de noves estadístiques i indicadors, té per a objecte centrar l'anàlisi específicament en els aspectes qualitatius de l'ocupació, deixant alguns dels indicadors fins ara emprats com a elements de context del marc laboral.

L'informe s'estructura, així, en dos grans blocs. Un primer apartat examina el context demogràfic, econòmic i laboral en el que se situa les Illes Balears en el període d'anàlisi. A més d'oferir una visió general d'aquests àmbits, aquest marc general serà d'utilitat per avaluar els resultats que s'obtenen en l'índex de qualitat del treball.

El segon bloc se centra específicament en els diversos indicadors que componen l'Índex de Qualitat de Treball (IQT) i la posició relativa de les Illes Balears en cadascun d'ells. Així mateix, s'ofereix una valoració sintètica d'aquests indicadors a partir de la definició de tres possibles escenaris que es basen en diverses ponderacions dels indicadors emprats.

1

El context del mercat de treball a les Illes Balears

En aquest apartat s'analitza la posició relativa de les Illes Balears en un conjunt d'aspectes que, des de diversos àmbits, poden incidir o explicar els resultats obtinguts pel que fa a la qualitat del treball que s'analitzarà posteriorment.

Aquest apartat de context¹ s'ha agrupat en quatre grans àmbits temàtic: demografia, mercat de treball, formació i benestar i protecció social. En tots els casos que ha estat possible s'ha introduït també una visió de gènere per copsar les possibles diferències entre la situació d'homes i dones.

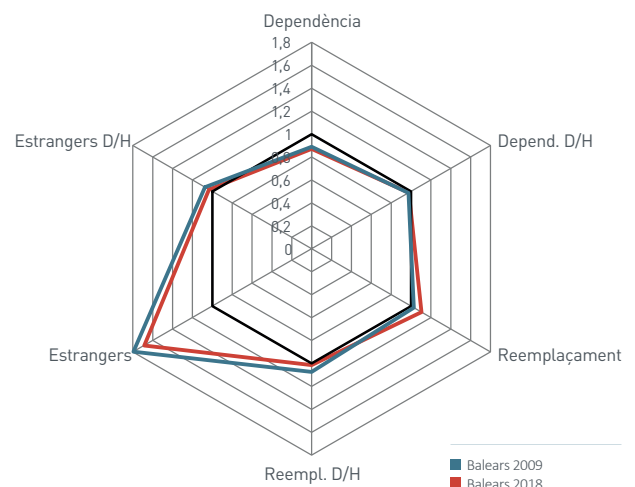
Demografia

En l'apartat de demografia el principal tret diferencial de les Illes balears és l'elevada proporció de població estrangera resident en el seu territori. De fet, és la CCAA que presenta una taxa d'estrangers més elevada i, tot i la reducció experimentada arrel del període de crisi (passant del 21,7% el 2009 al 17,1% el 2018), es manté com la regió amb més pes de població d'origen estranger.

Pel que fa als altres indicadors que componen aquest apartat, les Illes mostren una menor taxa de dependència i una major taxa de reemplaçament de la població en edat activa, indicatius d'una població relativament menys envellida que la mitjana. Així mateix, tot i que en aquests anys hi ha una clara tendència a l'augment en la taxa de dependència i la disminució en la taxa de reemplaçament de la població activa, les Illes se situen entre les CCAA on aquest procés progressiu d'envelliment demogràfic es manifesta amb menys intensitat.

Pel que fa a la posició relativa dones-homes en aquestes variables i segons la informació utilitzada per a elaborar els indicadors, no es detecten diferències significatives respecte de la mitjana espanyola: la taxa de dependència és més elevada en les dones; el reemplaçament de dones actives és menor que en el cas dels homes; i la presència d'estrangeres entre la població femenina és gairebé la mateixa que entre els homes.

INDICADORS DEMOGRÀFICS

DEFINICIÓ DELS INDICADORS CONSIDERATS

- Taxa global de dependència (Padró municipal-INE). % Població de 0 a 15 i de 65 i més anys en relació a la població potencialment activa (16 a 64 anys)
- Taxa de reemplaçament edat activa (Padró municipal-INE). % Població de 16 a 19 anys en relació a la població de 60 a 64 anys.
- Taxa població estrangera (Padró municipal-INE). % Població estrangera en relació a la població total

¹ Els aspectes i variables a considerar han estat consensuades i aprovades en la reunió de la Comissió de Relacions Laborals del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears de data 12 de juny de 2019.

* La línia negra ressaltada a tots els gràfics correspon a la mitjana espanyola.

Mercat de treball

Quant als indicadors quantitatius del mercat de treball, les Illes Balears destaquen per la seva millor posició relativa en gairebé tots els indicadors, amb l'única excepció de l'ocupació en sectors d'alta tecnologia (tot i la lleugera millora enregistrada en el període aquí considerat).

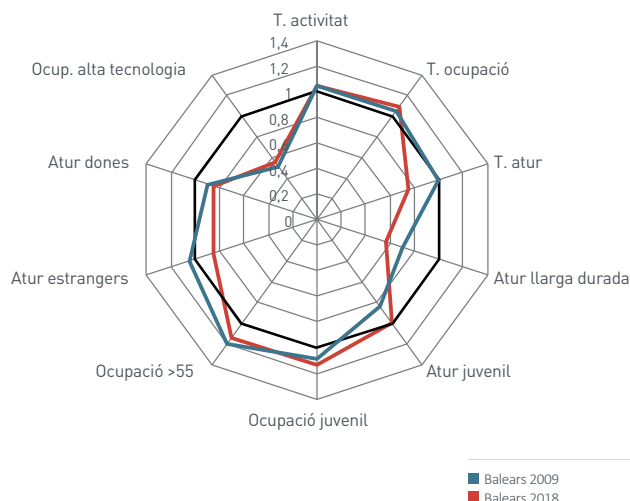
Així, Balears es caracteritza per una de les taxes d'activitat més elevades i una taxa d'ocupació també superior a la mitjana espanyola, indicador aquest en el que s'ha registrat una notable millora de la posició relativa en els anys aquí considerats (en especial a partir de la recuperació econòmica de 2014). Com a resultat, la taxa d'atur –que partia de nivells lleugerament superiors a la mitjana espanyola l'any 2009– ha passat a situar-se gairebé quatre punts per sota l'any 2018. Això ha permès també una sensible reducció de l'atur de llarga durada que havia assolit màxims (tot i que mantenint nivells inferiors a la mitjana) a partir de 2014.

Contràriament, la incidència de l'atur juvenil ha estat superior al que ha succeït a la mitjana espanyola, i mentre que el 2009 la posició de Balears era millor que Espanya en conjunt, l'any 2018, tot i tenir una taxa d'atur juvenil inferior a la mitjana, la seva incidència relativa és equivalent. Darrera d'això hi ha una disminució de la taxa d'ocupació dels joves (sempre, però, per sobre de la mitjana i que s'ha començat a recuperar a partir de 2014) i una major taxa d'activitat juvenil.

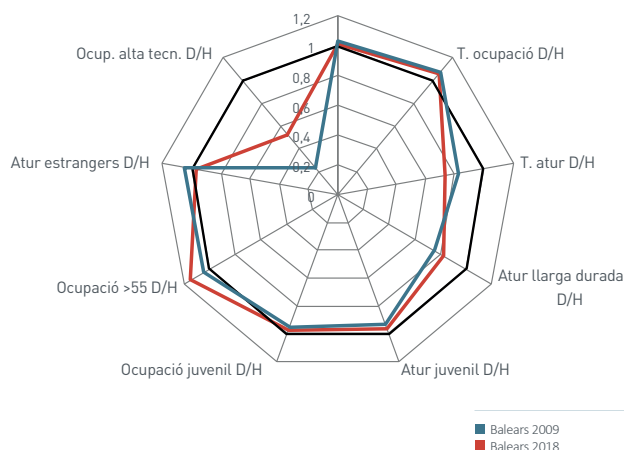
Pel que fa als ocupats de més edat (població de més de 55 anys), Balears es caracteritza per registrar les taxes d'ocupació més altes entre les CCAA. Per la seva banda, en el cas de la població estrangera, tot i que partia el 2009 d'una major incidència relativa de l'atur entre aquest col·lectiu poblacional que la mitjana espanyola, en el període analitzat s'ha registrat una clara millora dels resultats i, tot que la taxa d'atur entre els estrangers es manté més alta que entre els nacionals, la incidència relativa està ara clarament per sota dels resultats obtinguts per al conjunt d'Espanya. En aquest període s'ha registrat un notable augment en les taxes d'ocupació de la població estrangera a les Illes, clarament superior a l'enregistrada per la població de nacionalitat espanyola.

Per últim, Balears es troba entre les poques comunitats autònomes en que gairebé tots els anys la taxa d'atur femenina és lleugerament inferior a la que registren els homes.

INDICADORS DE MERCAT DE TREBALL

INDICADORS MERCAT DE TREBALL SEGONS GÈNERE

DEFINICIÓ DELS INDICADORS CONSIDERATS

- Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (EPA-INE).
- Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (EPA-INE).
- Taxa d'atur de la població de 16 a 64 anys (EPA-INE).
- % població aturada de llarga durada (1 any o més) (EPA-INE).
- Ràtio relativa de taxa d'atur juvenil (Taxa atur juvenil (30 anys) respecte la mitjana) (EPA-INE).
- Ràtio relativa de taxa d'ocupació juvenil (Taxa ocupació juvenil (30 anys) respecte la mitjana) (EPA-INE).
- Ràtio relativa taxa d'ocupació > 55 anys (Taxa ocupació >55 anys respecte la mitjana) (EPA-INE).
- Ràtio relativa taxa d'atur de la població estrangera (Taxa atur estrangers respecte la mitjana) (EPA-INE).
- Ràtio relativa taxa d'atur de la població femenina (Taxa atur dones respecte la mitjana) (EPA-INE).
- Ocupats en sectors d'alta tecnologia (Eurostat).

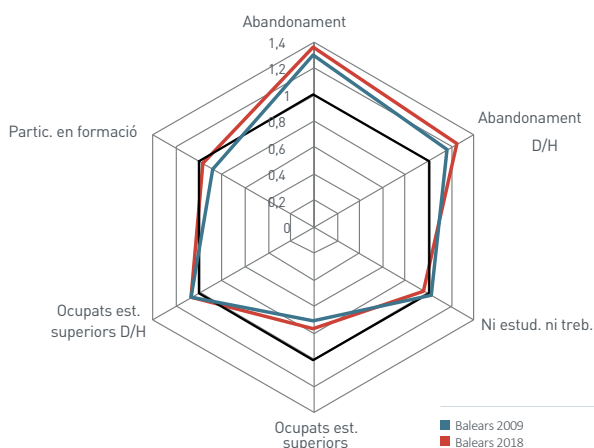
Quant a la resta d'indicadors de gènere, es pot observar la millor posició relativa de Balears respecte de la mitjana espanyola, exceptuant-ne de nou l'ocupació en sectors d'alta tecnologia. Les Illes Balears mostren millors posicions relatives en taxes d'activitat, taxes d'ocupació, atur de llarga durada i atur entre els més joves. Únicament en el cas de la taxa d'ocupació de les dones menors de 30 anys i l'atur entre les dones de nacionalitat estrangera, els resultats de les Illes Balears són lleugerament pitjors que a la mitjana espanyola.

Formació

Els resultats en l'apartat de formació per a les Illes Balears mostren clarament una pitjor posició relativa respecte de la mitjana espanyola. Balears es caracteritza per la taxa d'abandonament prematur del estudis més elevada entre les regions espanyoles (mostrant només una lleugera millora relativa en l'epicentre de la crisi, 2009-2011). Les altes taxes d'ocupació i baixes taxes d'atur dels joves en relació a la mitjana poden contribuir a aquests mals resultats. Així sembla constatar-se pel fet que la proporció de joves que no estudien ni treballen se situa entorn de la mitjana espanyola.

D'altra banda, Balears també és la regió amb menor presència d'ocupats amb estudis superiors, tot i que ha augmentat lleugerament en el període aquí considerat. De la mateixa manera, la proporció de població adulta que participa en algun tipus de formació se situa també per sota de la mitjana espanyola.

INDICADORS DE FORMACIÓ

DEFINICIÓ DELS INDICADORS CONSIDERATS

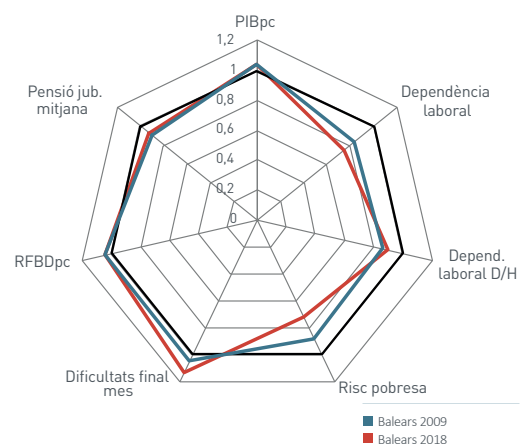
- Abandonament escolar prematur (% persones que han abandonat el sistema educatiu 18-24 anys) (Ministeri d'Educació, Cultura i Esports)
- % Joves de 15-29 anys que ni estudien ni treballen sobre el total de joves 15-29 anys. (EPA-INE).
- % Ocupats amb estudis superiors (EPA).
- % població de 25 a 64 anys que participa en educació (EPA-INE)

Pel que fa a l'anàlisi segons gènere, els resultats mostren també els pitjors resultats pel que fa a abandonament escolar prematur, amb una major incidència entre les dones a les Illes Balears que a la mitjana espanyola. Pel que fa a la població ocupada amb estudis superiors, en canvi, la posició relativa de Balears és lleugerament millor que la mitjana.

Benestar i protecció social

Pel que fa als indicadors de benestar i protecció social, la posició de les Illes Balears és, en general, favorable en relació a la mitjana espanyola. Balears registra un PIB per càpita el 2018 que se situa un 3,5% per sobre de la mitjana espanyola, i se situa en el lloc 7è del rànquing de les 17 CCAA en tots els anys aquí analitzats. Aquesta millor posició relativa es manté quan s'analitza la renda disponible bruta de les llars per càpita.

INDICADORS DE BENESTAR I PROTECCIÓ SOCIAL, 2009 I 2018

DEFINICIÓ DELS INDICADORS CONSIDERATS

- PIB per càpita (INE)
- Ràtio de dependència laboral (EPA- INE). Ràtio entre persones que, tot i poder treballar, no ho fan, bé perquè estan aturats o bé perquè es mantenen com inactius, i el nombre d'ocupats.
- Taxa de risc de pobresa (ECV-INE). % persones que viuen en llars amb una renda inferior al 60% de la mediana dels ingressos
- % llars amb dificultats per arribar a finals de mes (ECV-INE)
- Renda familiar bruta disponible per càpita (INE)
- Pensió de jubilació mitjana (MTASS)

Els indicadors de dependència laboral, tant el global com l'anàlisi segons gènere, situen també a les Illes en una posició capdavantera en el rànquing. De fet, l'any 2018, Balears es posiciona com la regió amb una menor taxa de dependència laboral.

La taxa de risc de pobresa és també inferior a la mitjana espanyola. No obstant, en aquest cas, cal matisar que l'impacte de la crisi es va deixar sentir especialment en aquest regió i entre 2009 i 2011 la taxa de risc de pobresa va passar de ser un 2 punts inferior a la mitjana espanyola situar-se lleugerament per sobre. La recuperació econòmica ha permès revertir amb escreix aquesta tendència i el 2018 el risc de pobresa és sis punts inferior a la mitjana espanyola. Això no evita, però, que Balears tingui en canvi una posició desfavorable pel que fa al nombre de llars que manifesten tenir dificultats per arribar a final de mes, fet que pot veure's influït per la menor pensió mitjana a les Illes en relació a la mitjana espanyola.

2

L'Índex de qualitat del treball

El primer pas a l'hora de definir un indicador de qualitat de treball és la concreció dels indicadors que l'integren. Així, i seguint les investigacions més recents sobre el tema (Muñoz de Bustillo et al. 2011; Eurofound, 2012; Leschke et al, 2012 i OCDE, 2014), s'ha considerat que un indicador de qualitat del treball hauria d'integrar les següents dimensions: 1) retribució salarial; 2) seguretat en el treball, i 3) condicions laborals.

D'altra banda, i atenent a la metodologia d'elaboració de l'indicador, les variables que s'incorporin al càlcul han de complir els següents requisits:

- Periodicitat, que faci possible l'actualització futura que permeti alhora una visió retrospectiva.
- Disponibilitat per a les diverses comunitats autònomes. Això exclou variables que puguin estar disponibles per a les Illes Balears però no formin part d'operacions estadístiques a escala nacional o no siguin homogènies amb les d'altres àmbits territorials.

En relació a la bateria d'indicadors emprada fins el moment, la disponibilitat, d'ençà 2006 en la major part dels casos, de les anomenades "variables de submostra" de l'*Enquesta de Població Activa* permet incorporar nous indicadors rellevants per avaluar les condicions en el lloc de treball, una de les dimensions més rellevants a considerar. A més, la utilització de fonts estadístiques metodològicament homogènies a nivell internacional obra la porta a considerar, en un futur, la possibilitat de dur a terme una anàlisi comparada amb altres regions europees.

Així doncs, l'índex de qualitat del treball que aquí es presenta es basa en un conjunt d'indicadors agrupats en les tres grans dimensions indicades:

- **Retribucions salarials.** L'objectiu és prendre en consideració el nivell salarial de l'ocupació principal del treballador i alguna mesura de com garanteix

o no un cert nivell de benestar. Així mateix, es proposa introduir mesures de desigualtat en la distribució salarial.

- **Seguretat en el treball.** Es tracta de contemplar mesures que aproximïn la probabilitat de passar a la situació d'atur, les condicions d'aquest període d'atur i tots aquells aspectes que pot considerar són indicadors de més o menys estabilitat en l'ocupació, com poden ser la major o menor prevalença de diverses modalitats de contractes laborals.
- **Condicions laborals.** Aquesta seria la dimensió més àmplia en la mesura que pren en consideració tots aquells aspectes relacionats amb les condicions en que es desenvolupa el treball, conciliació de vida laboral i familiar, sinistralitat laboral, gènere, etc.

En conjunt, es tracta d'una bateria de 36 indicadors que permeten obtenir una visió àmplia de característiques quantitatives i qualitatives del mercat de treball a les diverses CCAA.

Pel que fa a les ponderacions dels diversos indicadors, s'han definit tres possibles escenaris². En tots els casos es considera que la dimensió de retribucions salarials té una rellevància clarament superior a l'hora de valorar la qualitat del treball. La resta d'indicadors tenen tots la mateixa ponderació en l'escenari base, mentre que en l'anomenat escenari social s'atorga un pes superior als indicadors de conciliació i gènere i en l'escenari estabilitat es consideren més rellevants les variables relacionades amb la seguretat en el lloc de treball i les modalitats laborals.

² Les ponderacions dels indicadors així com els escenaris, varen ser aprovades en la reunió de la Comissió de Relacions Laborals del CES del dia 12 de juny de 2019.

PONDERACIONS EN ELS DIVERSOS ESCENARIS

		Escenari base	Escenari social	Escenari estabilitat
DIMENSIÓ 1. RETRIBUCIONS	Retribucions salarials			
	Guany mitjà anual % Pob. en llars baixa intensitat de treball Desigualtat salarial (ratio 90/10)	51	43	43
DIMENSIÓ 2. SEGURETAT EN EL TREBALL	Seguretat			
	Risc de quedar-se a l'atur % Ocupats que busquen feina per inseguretat Taxa neta cobertura prestacions per atur % Treballadors afectats per ERO's Taxa cobertura dels convenis col·lectius	7	7	11
	Modalitats laborals			
	Taxa de temporalitat % temporals involuntaris Taxa de parcialitat % parcials involuntaris % Contractes fixos-discontinus Subocupació	7	7	11
DIMENSIÓ 3. CONDICIONS LABORALS	Condicions de treball			
	% Ocupats que busquen feina per millorar Desajustament de qualificacions Autonomia en el lloc de treball % Ocupats que treballen +40h Hores extraordinàries per treballador	7	7	7
	Sinistralitat			
	Incidència d'accidents laborals amb baixa Gravetat accidents amb baixa Incidència de malalties professionals	7	7	7
	Conciliació			
	% Ocupats treballen dissab., dium., fi tarda o nit % Ocupats treballen al domicili particular % Ocupats jornada continuada % Ocupats amb jornada parcial voluntària	7	11	7
	Formació i promoció			
	% Ocupats que cursen estudis % Formació relacionada amb l'ocupació Participació empresarial en la formació	7	7	7
	Gènere			
	Bretxa salarial D/H Risc de quedar-se a l'atur D/H Parcialitat involuntària D/H Temporalitat involuntària D/H Desajustament de qualificacions D/H % Ocupats treball domicili particular D/H % Ocupats que cursen estudis D/H	7	11	7

Atès que es tracta d'indicadors expressats en diferents magnituds, cal establir una metodologia que permeti tractar-los de manera agrupada i establir les ponderacions de cadascun dels blocs. Un primer pas serà, doncs, estandarditzar les variables per convertir-les en magnituds comparables i que puguin ser objecte d'agregació i ponderació.

Així, cada indicador (I) s'ha reconvertit en una nova variable Z definida com:

$$Z_i = \frac{(I_i - \bar{I})}{Desv(I)}$$

on I_i és el valor que pren l'indicador a la regió "i" $\bar{I}$; correspon a la mitjana de les 17 CCAA; i $Desv(I)$ és la desviació estàndard de l'indicador en qüestió. La nova variable Z prendrà valors positius o negatius segons l'indicador mostri valors superiors o inferiors a la mitjana espanyola.

A continuació s'analitzen de manera resumida els resultats de l'índex de qualitat del treball i dels seus components. A l'annex pot consultar-se la definició i font dels diversos indicadors emprats, així com els resultats corresponents a cadascun d'aquests indicadors.

2.1. Anàlisi dels diversos indicadors

Es presenten a continuació els resultats dels diversos indicadors que componen cadascuna de les tres dimensions indicades (retribucions, seguretat en el treball i condicions laborals) i pels quatre anys analitzats.

Dimensió 1. Retribucions

Aquesta dimensió integra els indicadors que tenen més pes en qualsevol dels escenaris considerats. S'inclouen aquí el guany salarial, el % de població vivint en llars amb baixa intensitat de treball i la desigualtat salarial.

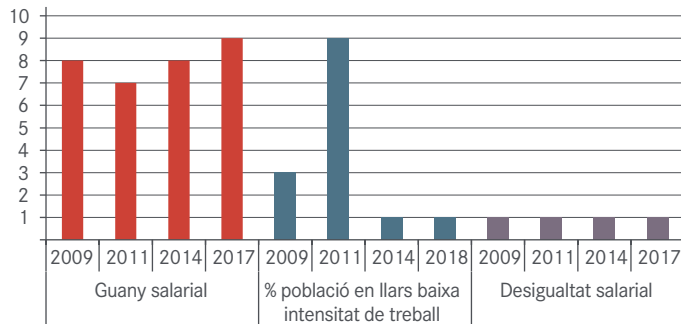
El guany salarial mitjà anual a les Illes Balears se situa, segons es desprèn de la *Encuesta anual de estructura*

salarial de l'INE, una mica per sota de la mitjana espanyola, amb un lleuger empitjorament relatiu en el període aquí considerat. L'any 2009 el salari mitjà és un 2,7% inferior a la mitjana de les 17 CCAA, mentre que el 2017 (darrer any disponible) està un 3,6% per sota. És evident que en aquest resultat hi influeixen diversos aspectes relacionats amb la tipologia del mercat de treball i l'estructura productiva de Balears. En aquest sentit, una major presència de treballadors amb contracte temporal (amb salaris més baixos que la mitjana) i un menor pes del sector industrial (caracteritzat per salaris més elevats) contribueixen a explicar a aquests resultats.

La posició relativa de Balears millora sensiblement quan es considera el percentatge de població que viu en llars amb baixa intensitat laboral i, especialment, en termes d'indicadors de desigualtat de la distribució salarial. Així, el percentatge de llars amb baixa intensitat laboral es manté clarament per sota de la mitjana de les 17 CCAA i, després del fort impacte de la crisi entre 2009 i 2011, millora sensiblement la seva posició relativa. L'any 2018 un 4,4% de la població resideix en llars amb baixa intensitat laboral, enfront del 10,2% de mitjana de les CCAA.

D'altra banda, quan es considera la ratio entre els percentils 90 i 10 de la distribució salarial, les Illes Balears se situen com la regió amb menys desigualtat en tots els anys aquí considerats. En aquest punt cal fer una consideració específica en relació a les diferències de resultats segons la font d'informació utilitzada. La font emprada en el present estudi, tal i com s'ha indicat, és l'*Encuesta anual de estructura salarial*, que permet obtenir informació de guany salarial mitjà, desigualtat en la distribució salarial i bretxa de gènere (que s'inclou en la dimensió de gènere que s'analitzarà posteriorment). És una enquesta específicament dissenyada per obtenir informació dels salaris i de la seva distribució, amb una mostra àmplia de centres de cotització i de treballadors per compte aliena. Alternativament, existeix informació de salaris mitjans i de la seva distribució a partir de la *Encuesta de població activa*. Una anàlisi dels resultats segons aquesta darrera font mostra sensibles diferències, especialment pel que fa a l'indicador de desigualtat, respecte als aquí presentats. Més concretament, la posició de les Illes Balears empitjora radicalment i s'enregistren fluctuacions molt accentuades en els resultats de les diverses CCAA en els anys aquí considerats. Dos aspectes s'han tingut en consideració a l'hora de

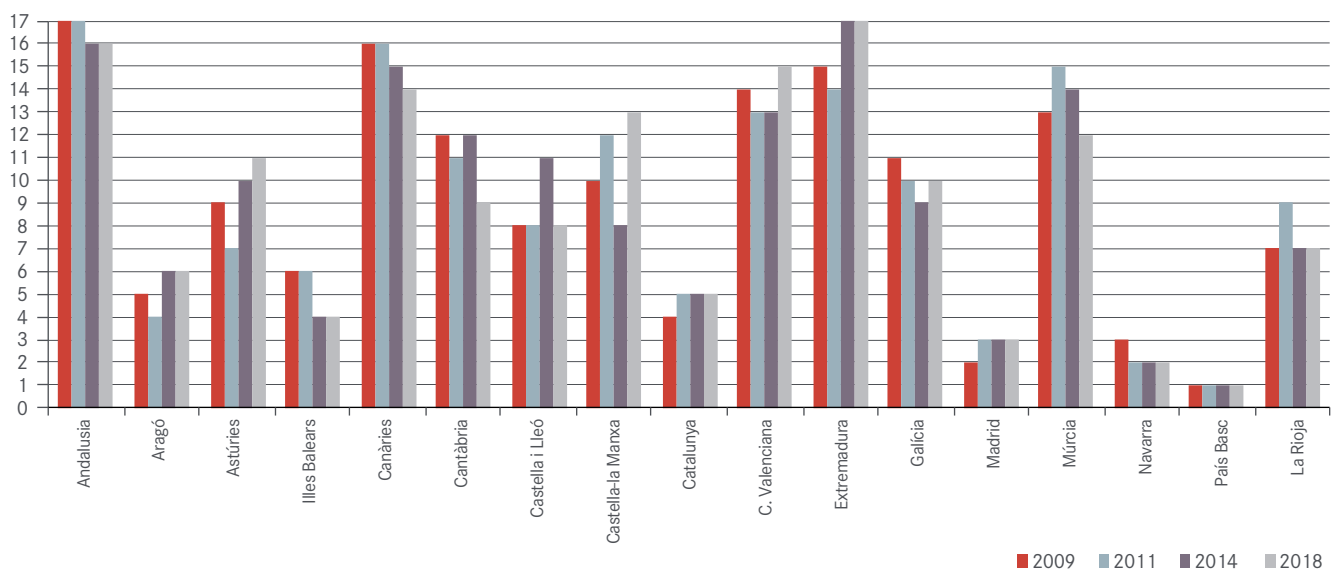
INDICADORS DE RETRIBUCIONS SALARIALS (POSICIÓ DE LES ILLES BALEARS ENTRE LES 17 CCAA)

DEFINICIÓ DELS INDICADORS CONSIDERATS

- Guany mitjà anual (2017 darrer any disponible) (EAES)
- % Població vivint en llars amb baixa intensitat de treball (ECV)
- Desigualtat salarial (2017 darrer any disponible) (ratio 90/10) (EAES)

DIMENSÍO RETRIBUCIONS SALARIALS (POSICIÓ DE LES 17 CCAA)

seleccionar la font d'informació. Primer, aquestes marcades oscil·lacions fan pensar que poden venir condicionades per un menor tamany mostral. I segon, en el cas de l'EPA els treballadors fixos-discontinus absents del lloc de treball en el moment de l'enquesta es consideren sense ocupació i, per tant, no formen part de la mostra d'obtenció de salaris. L'elevat pes d'aquest tipus de contractes a les Illes Balears pot suposar, doncs, una notable distorsió en les dades salarials. Tot això ha portat a la utilització de l'EAES com a font d'informació per a aquells indicadors relatius a retribucions salarials.

La combinació dels tres indicadors (amb una ponderació del 50% pel guany anual i 25% per cadascun dels altres dos indicadors) situa a Balears

en una posició millor que la mitjana espanyola i amb un guany de posicions en el ranking en aquests anys. Més concretament, de situar-se en el lloc 6 del ranking els anys 2009 i 2011, la clara millora en l'indicador de població en llars amb baixa intensitat de treball amb la recuperació econòmica ha permès que passi al lloc quart, només per darrera de País Basc, Navarra i Madrid³.

³ La utilització de les dades de salaris que es desprenen de la l'EPA situaria a les Illes Balears en els llocs 8,15,13 i 9 els anys 2009, 2011, 2014 i 2018, respectivament.

Dimensió 2. Seguretat en el treball

La dimensió de seguretat en el treball inclou indicadors d'estabilitat i seguretat en la feina i variables relatives a les modalitats laborals que predominen en cada territori.

Seguretat

Pel que fa a l'apartat de seguretat la posició relativa de Balears és molt positiva i es manté inalterada al llarg del període analitzat. Les Illes es caracteritzen per un menor risc de quedar-se a l'atur que la mitjana aproximada per la ratio entre nombre de contractes realitzats i assalariats. A més, tot i l'augment que es produeix en aquests anys, aquest ha estat sensiblement menor que el que registra la mitjana de CCAA, de manera que es produeix una millora en la posició relativa de les Illes Balears com es pot observar en el gràfic següent. Així mateix, un percentatge molt baix dels ocupats que busquen feina ho fan per inseguretat en l'actual lloc de treball, amb l'excepció de l'any 2014, dada que podria està condicionada pel tamany mostral.

Quant a la taxa de cobertura de prestacions per atur, les Illes Balears enregistra la taxa més alta de totes les CCAA (90,9% l'any 2018 enfront el 51,8% que resulta de la mitjana de les 17 CCAA). Aquest fet s'explica per la menor taxa d'atur i la menor incidència

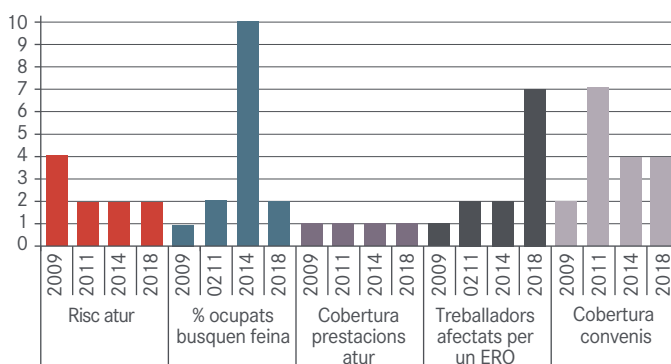
de l'atur de llarga durada que s'ha pogut constatar en els indicadors de context, però també per l'elevada presència de treballadors fixos-discontinus que poden rebre prestacions els períodes que no treballen però que no són comptabilitzats com aturats atès que tenen una relació laboral indefinida.

Pel que fa als treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació, les Illes Balears registren una molt baixa incidència, només incrementada entre 2009 i 2011. Tot i així, mentre que la mitjana de CCAA ha mostrat una molt notable reducció del ERO's a partir de la recuperació econòmica, a les Illes Balears les xifres s'han mantingut molt estables, fet que s'ha traduït en un clar empitjorament de la seva posició relativa l'any 2018.

Finalment, la cobertura del convenis col·lectius se situa i es manté per sobre de la mitjana espanyola, amb resultats relativament menys favorables l'any 2011 i que poden explicar-se per la disminució en la renovació de convenis col·lectius arran de l'aplicació de la clàusula d'ultraactivitat i l'impacte de la crisi.

En aquests cas, l'indicador agregat de seguretat és la mitjana dels diversos indicadors que l'integren, amb una mateixa ponderació tots ells. Balears es manté tots els anys aquí considerats en la primera posició del ranking, resultat que com s'ha vist està fonamentalment relacionat amb els bons resultats en termes de cobertura de prestacions i risc de quedar-se a l'atur.

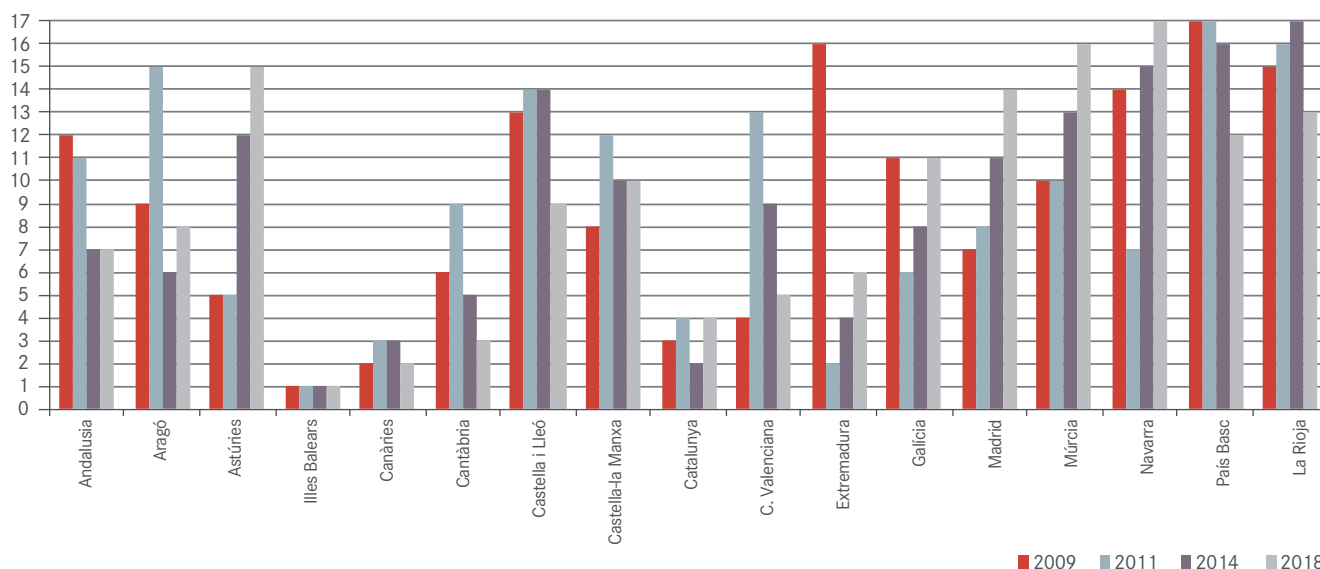
INDICADORS DE SEGURETAT
(POSICIÓ DE LES ILLES BALEARS ENTRE LES 17 CCAA)

DEFINICIÓ DELS INDICADORS CONSIDERATS

- Risc de quedar-se a l'atur (contractes/persones assalariades) (SEPE)
- % Ocupats que busquen un altre feina per inseguretat de l'actual (EPA, variables de submostra)
- Taxa neta cobertura prestacions per atur (SEPE)
- % Treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació (SEPE)
- Taxa cobertura dels convenis col·lectius (ECCT)

SUBDIMENSÍO SEURETAT (POSICIÓ DE LES 17 CCAA)

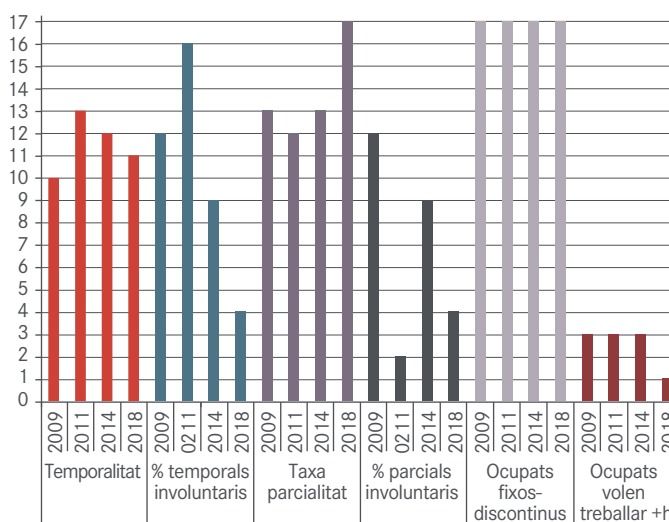

Modalitats laborals

La situació és sensiblement diferent quan s'analitza el pes de les diverses modalitats laborals, amb especial referència a la incidència de la contractació temporal i de contractes fixos-discontinus.

Balears es caracteritza per una taxa de temporalitat més alta que la mitjana, amb major presència, d'altra banda, de treballadors temporals involuntaris. Els darrers anys, però, s'ha registrat una sensible disminució en el pes de treballadors que tenen un contracte temporal de manera involuntària, reducció que ha estat més intensa que a la mitjana espanyola i ha fet possible una clara millora en la posició relativa de les Illes el 2018.

La presència de contractes a temps parcial, en canvi se situa per sota de la mitjana espanyola. Aquesta modalitat contractual és considerada un element de flexibilitat laboral sempre que sigui una opció escollida pel propi treballador. El problema resideix quan el gruix dels treballadors amb contracte a temps parcial ho són perquè no troben una feina a jornada completa. Aquesta és la situació que es registra a totes les CCAA sense excepció (a diferència d'altres països europeus). En el cas concret de les Illes Balears, i tot i la precaució amb que s'han de prendre aquestes dades per la possible menor fiabilitat del tamany mostrat⁴, la posició relativa és

INDICADOR DE MODALITATS LABORALS
(POSICIÓ DE LES ILLES BALEARS ENTRE LES 17 CCAA)

DEFINICIÓ DELS INDICADORS CONSIDERATS

- Taxa de temporalitat (EPA)
- % de temporals involuntaris (EPA, variables de submostra)
- Taxa de parcialitat (EPA)
- % de parcials involuntaris (EPA, microdades)
- % Contractes fixos-discontinus (EPA)
- Subocupació (ocupats que volen treballar més hores, EPA variables de submostra)

⁴ Aspecte aquest que pot contribuir a explicar les fluctuacions que es produeixen en la parcialitat involuntària en els anys aquí considerats.

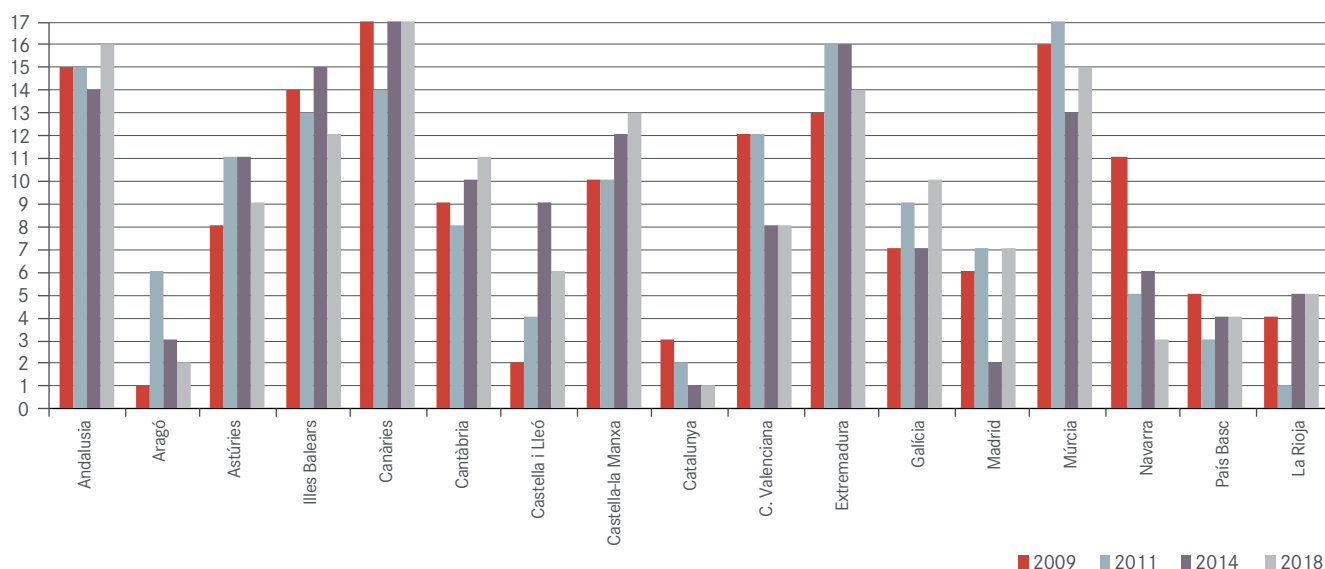
lleugerament millor que la mitjana, amb al voltant del 50% de contractes a temps parcial involuntaris.

Pel que fa a la modalitat de contractes fixos-discontinus, les Illes Balears registren les xifres més altes tots els anys considerats, aspecte aquest relacionat amb l'estructura productiva de les Illes. Si bé és cert, que la conversió de contractes temporals en contractes fixos-discontinus pot ser considerat una millora en la qualitat de les modalitats contractuals, no sembla que sigui aquest el cas quan, com s'ha vist anteriorment, Balears registra també una taxa de temporalitat superior a la mitjana espanyola.

Per últim, la posició relativa de les Illes millora sensiblement en l'indicador relatiu al percentatge d'ocupats que volen treballar més hores, en que l'any 2018 Balears se situa en la primera posició.

En conjunt, la presa en consideració de tots aquestes indicadors (amb una ponderació equivalent tots ells), posiciona a les Illes Balears en els darrers llocs, malgrat que es produeix una lleugera millora en el darrer exercici analitzat arrel de la millora en la proporció de treballadors amb contracte temporal o parcial involuntari.

SUBDIMENSÍO MODALITATS (POSICIÓ DE LES 17 CCAA)

Dimensió 3. Condicions laborals

Aquest és el bloc que incorpora un major nombre d'indicadors amb l'objectiu de captar tots aquells elements que caracteritzen les condicions amb les que es desenvolupa la feina, tant des de l'àmbit del major o menor ajustament de la feina desenvolupada i la qualificació del treballador, la major o menor autonomia en el desenvolupament de les tasques a realitzar, les hores de treball (i la seva modalitat) realitzades, la major o menor incidència d'accidents laborals i malalties professionals, l'existència de mecanismes per a la conciliació de la vida laboral i familiar, la major o menor implicació en activitats de formació continuada i les diferències de gènere en diversos indicadors.

Condicions de treball

En aquest apartat, la posició relativa de Balears és relativament positiva, però amb diferències accentuades segons l'indicador de que es tracti.

Pel que fa al percentatge d'ocupats que busquen un altre feina per millorar les condicions del lloc de treball actual, cal destacar el sensible increment, i així empitjorament de la posició relativa, que es produeix l'any 2018; fet que podria venir explicat pel notable creixement de l'ocupació en aquests darrers anys i les expectatives de poder millorar en la situació laboral.

De fet, en aquest sentit, les Illes Balears destaquen per un important grau de desajustament de qua-

lificacions, fet que pot conduir a que ocupats amb un nivell formatiu alt tinguin incentius a buscar una nova feina per millorar les seves condicions, més en moment de forta creació d'ocupació (també en ocupacions qualificades).

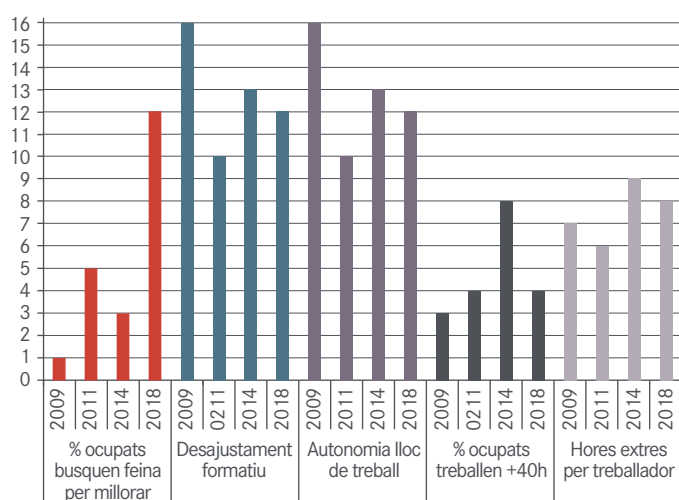
D'altra banda, el percentatge de treballadors que disposen d'un cert grau d'autonomia en el lloc de treball és inferior a la mitjana espanyola i es manté sense grans canvis en el període aquí analitzat.

Quant a les hores treballades, Balears se situa per sota de la mitjana espanyola quan s'analitza el percentatge d'ocupats que treballen més de 40 hores setmanals i

també es troba en una posició relativa lleugerament favorable quant a hores extraordinàries de treball.

Globalment considerats els diversos indicadors (amb la mateixa ponderació cadascun d'ells), les Illes Balears parteixen d'una posició relativament favorable l'any 2009 i en aquests anys s'ha produït un empitjorament en les condicions de treball. Cal destacar, però, que aquesta pèrdua de posicions en el ranking s'explica, fonamentalment, pel notable increment en la proporció d'ocupats que busquen feina per millorar les condicions de l'actual. I aquest fet, com ja s'ha indicat pot ser conseqüència de la bona marxa de l'ocupació a les Illes en aquests anys de recuperació econòmica.

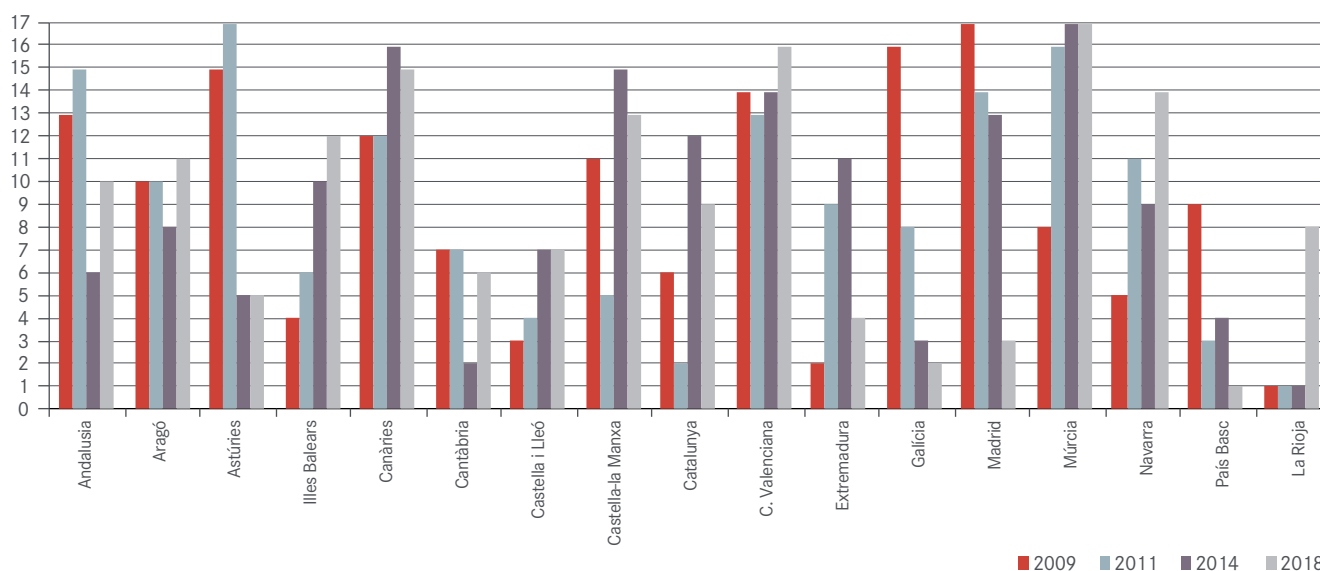
INDICADORS DE CONDICIONS DE TREBALL (POSICIÓ DE LES ILLES BALEARS ENTRE LES 17 CCAA)

DEFINICIÓ DELS INDICADORS CONSIDERATS

- % Ocupats que busquen un altre feina per millorar les condicions de l'actual (EPA, variables de submostra)
- Índex de desajustament de qualificacions (EPA)
- Autonomia en el lloc de treball (% Ocupats segons tipus de lloc de treball) (EPA, variables de submostra)
- % Ocupats per nombre d'hores de treball (+40h) (EPA, microdades)
- Hores extraordinàries (ETCL)

SUBDIMENSÍ CONDICIONS DE TREBALL (POSICIÓ DE LES 17 CCAA)

■ 2009 ■ 2011 ■ 2014 ■ 2018

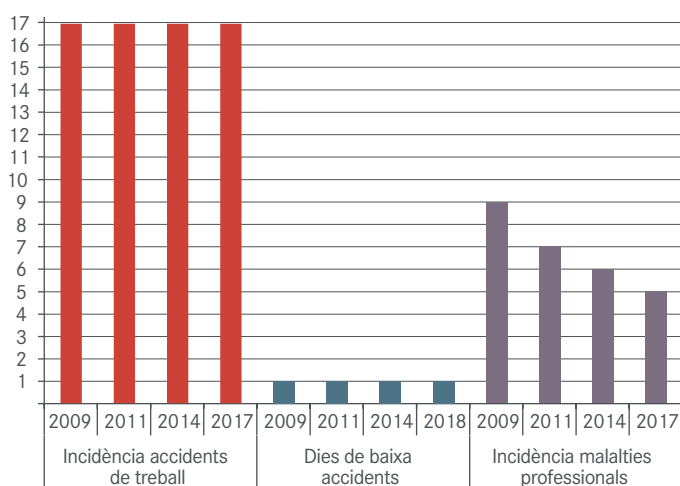
Sinistralitat

En aquest apartat els resultats de les Illes Balears són sensiblement pitjors que la mitjana espanyola, exceptuant el cas de l'indicador referit a la gravetat dels accidents, mesurat pels dies de baixa. Les Illes Balears se situen en la pitjor posició del ranking pel que fa a incidència dels accidents de treball, tot i que és la que registre un menor nombre de dies de baixa dels accidents.

Pel que fa a malalties professionals, la incidència d'aquestes és menor que a la mitjana de CCAA i amb una evolució positiva, en termes relatius, en els anys aquí considerats. Cal recordar que el quadre de possibles malalties professional està acotat i aprovat per Reial Decret. Determinats casos de malalties que no estan incloses però que pot demostrar-se la relació amb el treball acaben sent considerades accidents de treball.

La consideració conjunta de les tres variables, amb la mateixa ponderació totes elles, situa les Illes Balears en la posició 12a del ranking (exceptuant-ne l'any 2014).

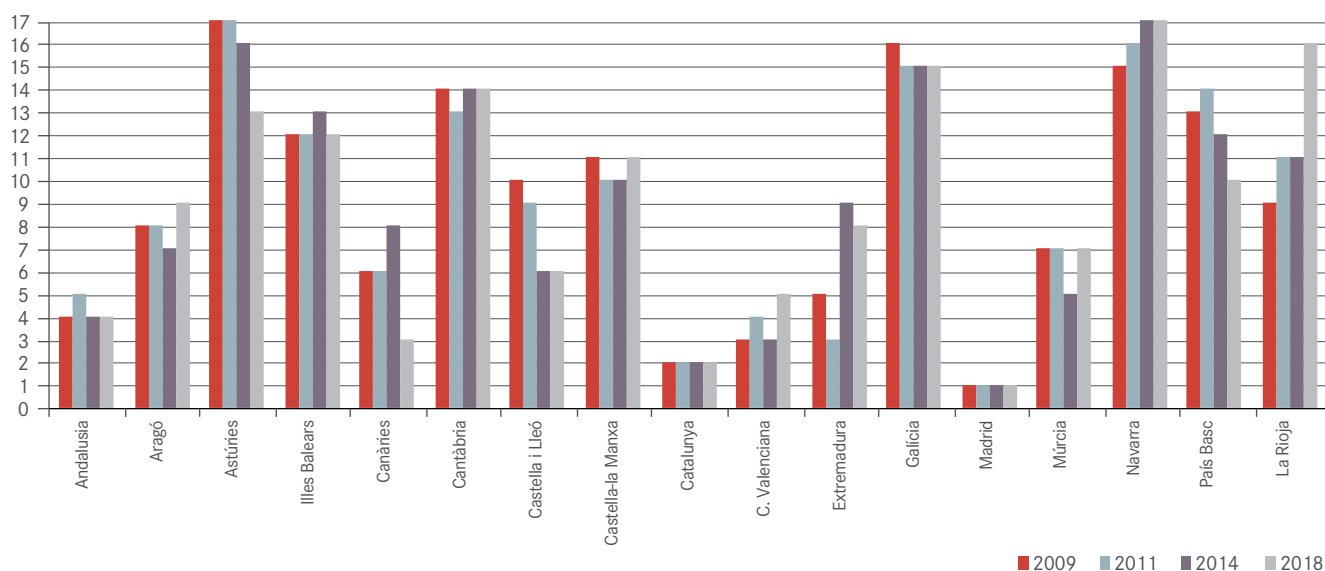
INDICADORS DE SINISTRALITAT (POSICIÓ DE LES ILLES BALEARS ENTRE LES 17 CCAA)

DEFINICIÓ DELS INDICADORS CONSIDERATS

- Incidència d'accidents laborals amb baixa (EAT). Accidents per cada 100.000 treballadors
- Gravetat accidents amb baixa (Dies de baixa) (EAT)
- Incidència de malalties professionals (EPR). Malalties per cada 100.000 treballadors

SUBDIMENSÍO SINISTRALITAT (POSICIÓ DE LES 17 CCAA)

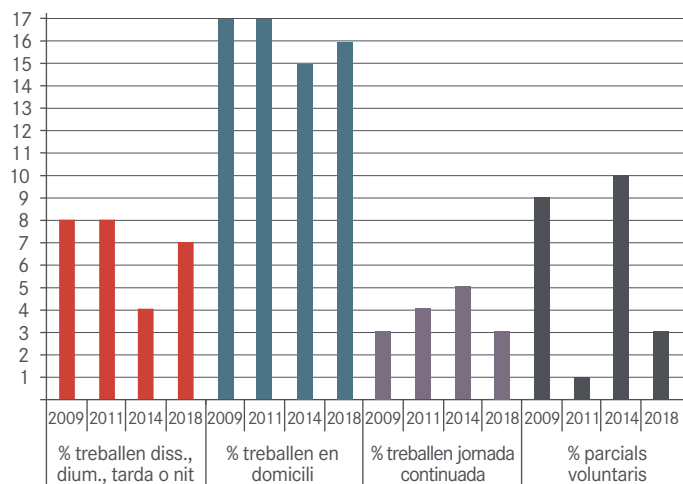
Conciliació

L'objectiu d'aquest apartat és valorar les condicions del lloc de treball en la mesura de si permeten conciliar la vida familiar i laboral. La posició relativa de Balears fluctua en els anys aquí considerats fet que, com es veurà, pot estar condicionat per alguns indicadors els resultats dels quals poden ser relativament menys fiables atès el tamany mostrat reduït.

En el cas de la presència d'ocupats que treballen en jornades que es consideren desfavorables per facilitar la conciliació (dissabtes, diumenges, darrera hora de la tarda o a les nits), les Illes registren un major pes de treballadors que treballen en dissabte o diumenge que es veu compensat per la menor presència d'ocupats que treballen a darreres hores de la tarda o les nits. L'estructura productiva de les Illes, amb major pes del servei i una orientació marcadament turística, té una clara incidència en aquests resultats.

La possibilitat de treballar des del domicili particular és notablement més baixa que la mitjana, ocupant Balears les darreres posicions del ranking. Aquest aspecte, de nou, està condicionat pel tipus d'ocupacions i sectors d'activitat, en la mesura que determinades ocupacions difícilment poden desenvolupar-se des del domicili.

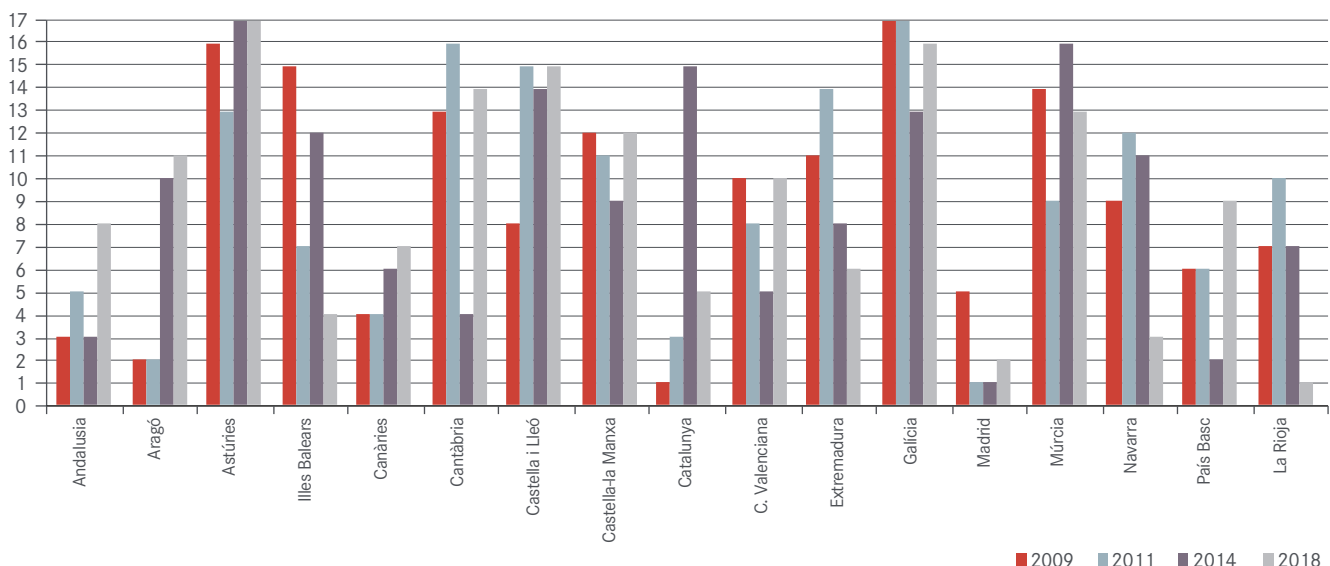
INDICADORS DE CONCILIACIÓ
(POSICIÓ DE LES ILLES BALEARS ENTRE LES 17 CCAA)

DEFINICIÓ DELS INDICADORS CONSIDERATS

- % Ocupats per freqüència que treballen dissabte, diumenge, final de la tarda o nit (EPA, variables de submostra) (construcció d'un indicador combinat del quatre)
- % Ocupats per freqüència que treballen en el domicili particular (EPA, variables de submostra)
- % Ocupats jornada continuada (EPA, variables de submostra)
- % Ocupats amb jornada parcial voluntària (EPA, microdades)

SUBDIMENSÍ CONCIACIÓ (POSICIÓ DE LES 17 CCAA)

Els resultats milloren sensiblement quan es pren en consideració la proporció de treballadors amb jornada continuada, on les Illes se situen en les primeres posicions de rangüing.

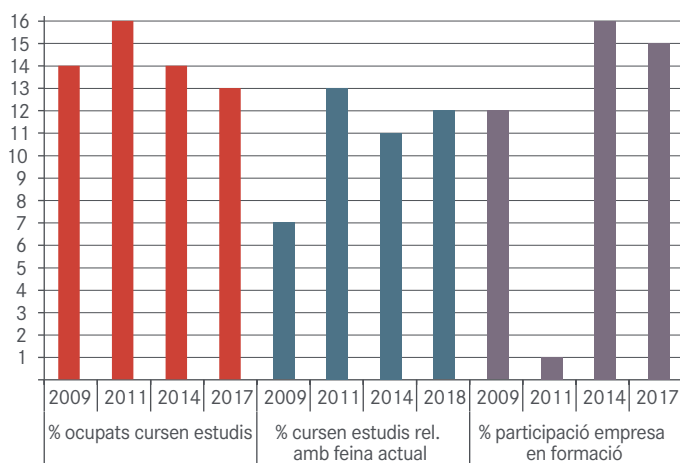
Per últim, quan s'analitza la proporció de treballadors amb jornada parcial que han optat voluntàriament per aquest tipus de jornada, la posició relativa de les Illes Balears fluctua notablement en els anys aquí avaluats. Aquest fet es reproduïx, amb més o menys intensitat, a bona part de les CCAA, fet que podria ser atribuït al reduït tamany mostral més que a canvis reals en la parcialitat voluntària dels respectius mercats laborals.

En definitiva, l'anàlisi conjunta dels quatre indicadors, mostra canvis sensibles en el període considerat, passant de la posició 15 a la 4 entre 2009 i 2018. Tot i que en aquest resultat incideix el que s'ha comentat de la taxa de parcialitat voluntària, pot afirmar-se que es detecta una millora relativa en el bloc de conciliació en aquest període.

Formació i promoció

L'apartat de formació se centra en indicadors relatius a la participació en activitats formatives per part dels ocupats, com a *proxy* de les possibilitats de promoció professional. La posició de les Illes Balears en aquest apartat és clarament desfavorable, ocupant les darreres posicions en tots els anys considerats.

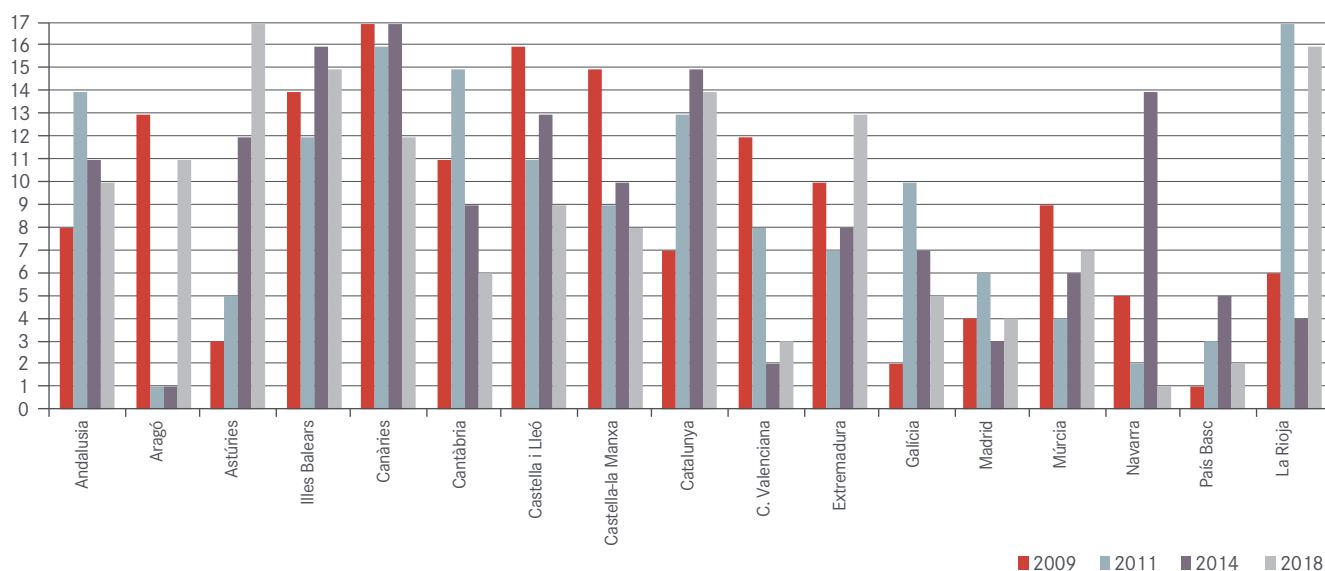
INDICADORS DE FORMACIÓ I PROMOCIÓ (POSICIÓ DE LES ILLES BALEARS ENTRE LES 17 CCAA)

DEFINICIÓ DELS INDICADORS CONSIDERATS

- % Ocupats que cursen estudis (EPA, variables de submostra, formació)
- Objectiu de la formació (EPA, variables de submostra, formació)
- Participació empresarial en la formació dels ocupats que cursen estudis (EPA, variables de submostra, formació)

SUBDIMENSÍO FORMACIÓ (POSICIÓ DE LES 17 CCAA)

El nombre d'ocupats que estan cursant algun estudi o formació és sensiblement més baix que la mitjana espanyola i una menor proporció que la mitjana cursa alguna formació relacionada amb el lloc de treball actual o una possible ocupació futura. A més, la participació empresarial en la formació dels ocupats és inferior a la mitjana (exceptuant l'any 2011, totalment anòmal).

En definitiva, en aquest bloc Balears se situa en les darreres posicions del ranking, resultat coherent amb els mals resultats que també s'han assenyalat en l'apartat de context dedicat a formació.

Gènere

Aquest darrer bloc incorpora diversos indicadors de les àrees temàtiques prèviament analitzades en la seva dimensió de gènere. Es tracta en tots els casos d'avaluar la posició relativa entre dones i homes. Globalment considerats els diversos indicadors, la posició relativa de les Illes Balears és pitjor que la mitjana espanyola, amb una major desigualtat, doncs, segons gènere. No obstant aquest resultat global, cal destacar la posició relativament favorable en el cas de la bretxa salarial, on la desigualtat que es registra a Balears és sensiblement menor que a la mitjana espanyola, situant a les Illes en les primeres posicions del ranking (especialment en els anys més recents). Cal tenir present que es tracta de la ratio entre el salari mitjà de les dones i el d'homes, sense cap ajust per tipus d'ocupació, sector o jornada que poden incidir, evidentment, en el salari percebut.

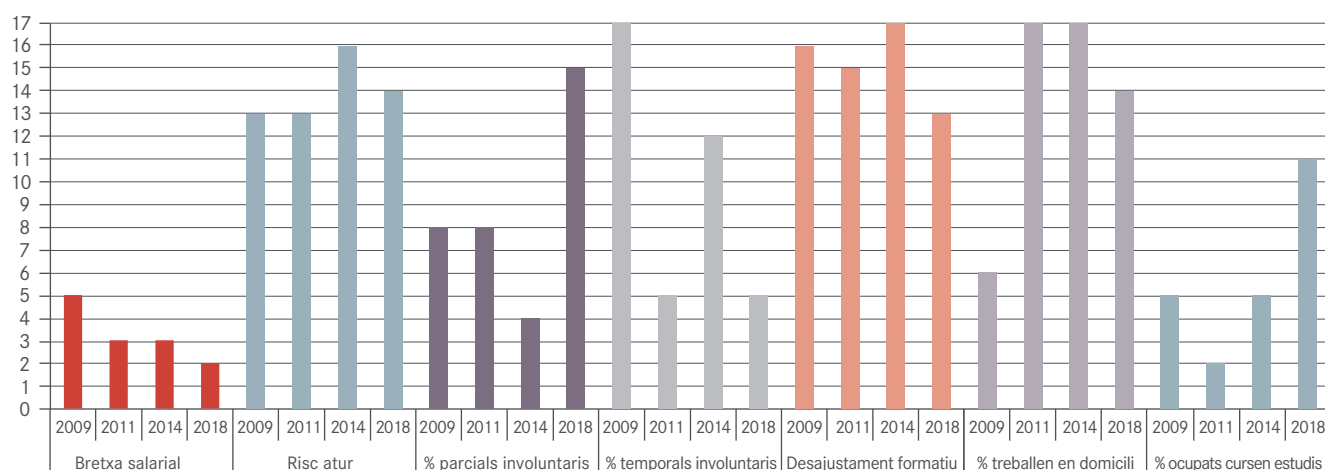
Quan s'avalua les diferències de gènere pel que fa al risc de quedar-se en atur, la posició relativa de Balears empitjora clarament. Mentre que per a la mitjana de CCAA les dones presenten un menor risc de passa a situació d'atur que els homes, en el cas de Balears el risc és gairebé el mateix o, fins i tot superior. Això situa a Balears en les darreres posicions del ranking.

Pel que fa a la taxa de parcialitat i temporalitat involuntària cal recordar que la fluctuació en els resultats pot venir condicionada pel reduït tamany mostral. En el cas de la taxa de parcialitat involuntària, la taxa és menor en el cas de les dones que en els homes a gairebé totes les CCAA, també a les Illes Balears.

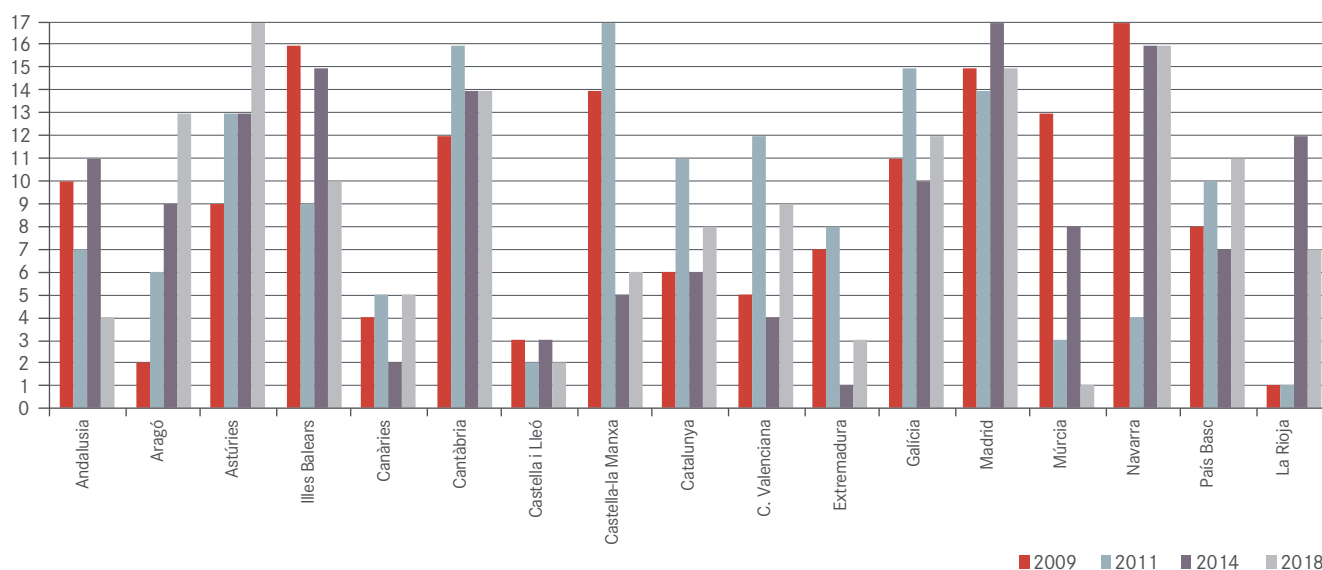
DEFINICIÓ DELS INDICADORS CONSIDERATS

- Bretxa salarial D/H (EAES)
- Risc de quedar-se a l'atur D/H (SEPE)
- Parcialitat involuntària D/H (EPA)
- Temporalitat involuntària D/H (EPA)
- Índex de desajustament de qualificacions D/H (EPA)
- % Ocupats per freqüència que treballen en el domicili particular D/H (EPA, variables de submostra)
- % Ocupats que cursen estudis D/H (EPA, variables de submostra)

INDICADORS DE GÈNERE (POSICIÓ DE LES ILLES BALEARS ENTRE LES 17 CCAA)

SUBDIMENSÍO GÈNERE (POSICIÓ DE LES 17 CCAA)

No succeeix el mateix en el cas dels ocupats amb contracte temporal perquè no troben ocupació de durada indefinida. En aquest cas, la situació entre homes i dones és molt semblant i la posició relativa de Balears és pitjor que la mitjana de CCAA el 2009 i 2014, però se situa lleugerament millor que la mitjana el 2011 i 2018.

En el cas del desajustament de qualificacions, cal destacar a gairebé totes les CCAA el desajustament formatiu en el cas de les dones supera àmpliament el que es registra en els homes. Balears destaca entre les CCAA amb una pitjor posició, malgrat es detecta una petita millora en el darrer any analitzat.

I mentre que les Illes partien a l'inici del període analitzat d'una millor posició relativa pel que fa a les dones ocupades que estan cursant algun tipus de formació, la seva posició ha empitjorat en el darrer any.

Igualment, Balears se situa també en les darreres posicions pel que fa a la ratio dones/homes que treballen en el domicili particular, tot i que partia el 2009 d'una millor posició relativa. La proporció de dones que poden treballar des del domicili particular és, generalment, menor que en el cas dels homes, tret que està condicionat, de ben segur, pel tipus d'ocupacions i sectors en que treballen uns i altres.

Pel que fa a la proporció d'ocupats que cursen estudis, cal destacar que la proporció és sempre més elevada

en el cas de les dones que en els homes. Aquesta proporció se situa en el cas de les Illes Balears per sobre de la mitjana espanyola, amb la única excepció del darrer any analitzat, com a conseqüència de la disminució del nombre d'ocupades que cursen algun tipus de formació.

En conjunt, la posició relativa de les Illes Balears oscil·la al voltant de les darreres posicions, amb alguna millora els exercicis de 2011 i 2018 que, com s'ha vist, s'explica fonamentalment pels canvis en la posició relativa en la taxa de temporalitat involuntària.

2.2. Resultats de l'Indicador de qualitat del treball

Els resultats globals, aplicant les ponderacions indicades en pàgines anteriors, situen a les Illes Balears en una posició per sobre de la mitjana espanyola. Això és resultat d'una molt bona posició relativa en termes de seguretat en el treball, una posició intermèdia (tot i que també lleugerament per sobre de la mitjana) en la dimensió de retribucions i una situació clarament desfavorable pel que fa a la dimensió de condicions laborals.

En l'escenari base, Balears parteix de la sisena posició en el ranquing l'any 2009 i millora lleugerament els dos darrers anys analitzats (5ª posició l'any 2014 i 2018).

Això és conseqüència de la millora en la dimensió de retribucions i seguretat.

Quant es pren en consideració els resultats segons l'escenari social (en el que tenen més pes les qüestions de gènere i conciliació), les posicions no mostren canvis, mantenint-se entre la cinquena i sisena posició del ranking segons l'exercici de que es tracti.

I, per últim, en el cas de l'escenari estabilitat, on el que guanya pes en les ponderacions són els indicadors relacionats amb la dimensió de seguretat en el lloc de treball i modalitats laborals, els resultats de les Illes Balears milloren lleugerament, passant a ocupar la quarta posició del ranking de CCAA l'any 2018. Cal recordar que és precisament en la dimensió de seguretat on els resultats de les Illes Balears són més favorables.

	ESCENARI BASE				ESCENARI SOCIAL				ESCENARI ESTABILITAT			
	2009	2011	2014	2018	2009	2011	2014	2018	2009	2011	2014	2018
Andalusia	17	17	15	16	17	17	15	16	17	17	16	16
Aragó	4	4	4	6	4	4	4	6	4	5	4	6
Astúries	9	9	13	15	9	9	13	15	9	9	13	14
Balears, Illes	6	6	5	5	6	6	5	5	5	6	5	4
Canàries	16	16	17	14	15	16	17	13	16	16	17	13
Cantabria	11	13	10	9	11	15	10	9	12	13	11	8
Castella i Lleó	8	7	11	7	8	7	11	7	8	7	10	7
Castella-la Manxa	10	11	9	11	10	10	9	11	10	11	9	12
Catalunya	3	5	6	4	2	5	6	3	2	4	6	3
Comunitat Valenciana	13	14	12	13	13	14	12	14	13	14	12	11
Extremadura	15	12	16	17	16	12	14	17	15	12	15	17
Galícia	12	10	8	10	12	11	8	10	11	10	8	9
Madrid	2	3	2	2	3	3	2	2	3	3	2	2
Múrcia	14	15	14	12	14	13	16	12	14	15	14	15
Navarra	5	2	3	3	7	2	3	4	7	2	3	5
País Basc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Rioja, La	7	8	7	8	5	8	7	8	6	8	7	10

2.3. Comparativa de resultats IQT amb la nova i antiga metodologia

Aquest nou informe sobre l'Índex de Qualitat del Treball suposa, com s'ha indicat, treballar amb una nova metodologia. Si bé s'aprofita gran part de la tasca realitzada fins al moment, també s'incorporen noves estadístiques i indicadors, que tenen per a objecte centrar l'anàlisi específicament en els aspectes qualitatius de l'ocupació, deixant alguns

dels indicadors fins ara emprats com a elements de context del marc laboral. És per això que els antics resultats de l'IQT no són comparables amb els nous resultats, si bé, i tal i com es veu a la taula següent, les diferències en els resultats no són molt accentuades.

De fet, en l'escenari base, i segons l'antiga metodologia, les Illes Balears es varen mantenir en la cinquena posició en els anys 2009, 2011 i 2014. I amb la nova metodologia la posició passa de la sisena els 2009 i 2011 a la cinquena en el 2014.

	NOVA METODOLOGIA				ANTIGA METODOLOGIA			NOVA METODOLOGIA				ANTIGA METODOLOGIA		
	ESCENARI BASE				ESCENARI BASE			ESCENARI SOCIAL				ESCENARI TRADICIONAL		
	2009	2011	2014	2018	2009	2011	2014	2009	2011	2014	2018	2009	2011	2014
Andalusia	17	17	15	16	17	14	14	17	17	15	16	17	14	13
Aragó	4	4	4	6	3	4	6	4	4	4	6	3	4	5
Astúries	9	9	13	15	11	9	9	9	9	13	15	11	10	8
Balears, Illes	6	6	5	5	5	5	5	6	6	5	5	6	6	6
Canàries	16	16	17	14	13	13	13	15	16	17	13	13	13	14
Cantabria	11	13	10	9	9	7	8	11	15	10	9	10	8	9
Castella i Lleó	8	7	11	7	10	10	10	8	7	11	7	9	9	10
Castella-la Manxa	10	11	9	11	16	15	15	10	10	9	11	15	16	16
Catalunya	3	5	6	4	2	2	3	2	5	6	3	2	2	3
Comunitat Valenciana	13	14	12	13	12	11	12	13	14	12	14	12	11	11
Extremadura	15	12	16	17	15	17	17	16	12	14	17	16	17	17
Galícia	12	10	8	10	7	12	11	12	11	8	10	7	12	12
Madrid	2	3	2	2	1	1	1	3	3	2	2	1	1	1
Múrcia	14	15	14	12	14	16	16	14	13	16	12	14	15	15
Navarra	5	2	3	3	4	3	2	7	2	3	4	4	3	2
País Basc	1	1	1	1	6	6	4	1	1	1	1	5	5	4
Rioja, La	7	8	7	8	8	8	7	5	8	7	8	8	7	7

	NOVA METODOLOGIA				ANTIGA METODOLOGIA			NOVA METODOLOGIA		
	ESCENARI ESTABILITAT				ESCENARI INTERMEDI			ESCENARI INNOVADOR		
	2009	2011	2014	2018	2009	2011	2014	2009	2011	2014
Andalusia	17	17	16	16	17	14	14	17	14	14
Aragó	4	5	4	6	3	4	6	3	3	6
Astúries	9	9	13	14	10	9	8	11	9	7
Balears, Illes	5	6	5	4	6	6	5	5	5	5
Canàries	16	16	17	13	13	13	13	13	13	13
Cantabria	12	13	11	8	9	8	9	9	6	8
Castella i Lleó	8	7	10	7	11	10	11	10	10	11
Castella-la Manxa	10	11	9	12	15	16	15	16	15	15
Catalunya	2	4	6	3	2	2	3	2	2	2
Comunitat Valenciana	13	14	12	11	12	12	12	12	12	12
Extremadura	15	12	15	17	16	17	17	15	17	17
Galícia	11	10	8	9	7	11	10	6	11	10
Madrid	3	3	2	2	1	1	1	1	1	1
Múrcia	14	15	14	15	14	15	16	14	16	16
Navarra	7	2	3	5	4	3	2	4	4	3
País Basc	1	1	1	1	5	5	4	7	7	4
Rioja, La	6	8	7	10	8	7	7	8	8	9

3

ANNEX. Definició dels indicadors

A. Indicadors de context

1. DEMOGRAFIA

- Taxa global de dependència (% població de 0 a 15 i de 65 i més anys en relació a la població potencialment activa (16 a 64 anys)) (Padró municipal).
- Taxa de reemplaçament edat activa (% població de 16 a 19 anys en relació a la població de 60 a 64 anys) (Padró municipal).
- Taxa població estrangera (% població estrangera en relació a la població total) (Padró municipal).

2. MERCAT DE TREBALL

- Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (*Enquesta de població activa*).
- Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (*Enquesta de població activa*).
- Taxa d'atur de la població de 16 a 64 anys (*Enquesta de població activa*).
- % població aturada de llarga durada (1 any o més) (*Enquesta de població activa*).
- Ràtio relativa de taxa d'atur juvenil (Taxa atur juvenil (30 anys) respecte la mitjana) (*Enquesta de població activa*).
- Ràtio relativa de taxa d'ocupació juvenil (Taxa ocupació juvenil (30 anys) respecte la mitjana) (*Enquesta de població activa*).

- Ràtio relativa taxa d'ocupació > 55 anys (Taxa ocupació >55 anys respecte la mitjana) (*Enquesta de població activa*).
- Ràtio relativa taxa d'atur de la població estrangera (Taxa atur estrangers respecte la mitjana) (*Enquesta de població activa*).
- Ràtio relativa taxa d'atur de la població femenina (Taxa atur dones respecte la mitjana) (*Enquesta de població activa*).
- Ocupats en sectors d'alta tecnologia (Eurostat).

3. FORMACIÓ

- Abandonament escolar prematur (% persones que han abandonat el sistema educatiu 18-24 anys) (Ministeri d'Educació, Cultura i Esports)
- % Joves de 15-29 anys que ni estudien ni treballen sobre el total de joves 15-29 anys. (*Enquesta de població activa*).
- % Ocupats amb estudis superiors (*Enquesta de població activa*).
- % població de 25 a 64 anys que participa en educació (*Enquesta de població activa*).

4. BENESTAR I PROTECCIÓ SOCIAL

- Producte interior brut per càpita (*Comptabilitat Nacional*)
- Ràtio de dependència laboral (ràtio entre persones que, tot i poder treballar, no ho fan, bé perquè estan aturats o bé perquè es mantenen com inactius, i el nombre d'ocupats) (*Enquesta de població activa*).

- Taxa de risc de pobresa (% persones que viuen en llars amb renda equivalent anual per sota del 60% de la mediana dels ingressos per unitat de consum a les llars a nivell nacional) (*Enquesta de condicions de vida*).
- % llars amb dificultats per arribar a finals de mes (*Enquesta de condicions de vida*).
- Renda familiar bruta disponible per càpita (*Comptabilitat Regional d'Espanya*).
- Pensió de jubilació mitjana (Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social).

B. Indicadors de l'Índex de qualitat del treball

1. RETRIBUCIONS SALARIALS (51% a l'escenari base)

- Guany mitjà anual (*Enquesta anual d'estructura salarial*) (50%)
- % Població vivint en llars amb baixa intensitat de treball (*Enquesta de condicions de vida*) (25%)
- Desigualtat salarial (ratio 90/10) (*Enquesta anual d'estructura salarial*) (25%)

2. SEGURETAT EN EL TREBALL

Seguretat (7% a l'escenari base; els diversos indicadors ponderen igual)

- Risc de quedar-se a l'atur (nombre de contractes/assalariats) (Servicio público de empleo estatal)
- % Ocupats que busquen un altre feina per inseguretat en l'actual (*Enquesta de població activa*, variables de submostra)
- Taxa neta cobertura prestacions per atur (Servicio público de empleo estatal)
- % Treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació (Servicio público de empleo estatal)

- Taxa cobertura dels convenis col·lectius (*Estadística de convenis col·lectius de treball*)

Modalitats laborals (7% a l'escenari base; els diversos indicadors ponderen igual)

- Taxa de temporalitat (treballadors amb contracte temporal/assalariats) (*Enquesta de població activa*)
- % de temporals involuntaris (*Enquesta de població activa*, variables de submostra)
- Taxa de parcialitat (treballadors amb jornada parcial/ocupats) (*Enquesta de població activa*)
- % de parcials involuntaris (*Enquesta de població activa*, microdades)
- % Contractes fixos-discontinus (*Enquesta de població activa*)
- Subocupació (% d'ocupats que volen treballar més hores, *Enquesta de població activa*, variables de submostra)

3. CONDICIONS LABORALS

Condicions de treball (7% a l'escenari base; els diversos indicadors ponderen igual)

- % Ocupats que busquen un altre feina per millorar les condicions de l'actual (*Enquesta de població activa*, variables de submostra)
- Índex de desajustament de qualificacions (treballadors amb estudis superiors en ocupacions elementals/ocupats amb estudis superiors) (*Enquesta de població activa*)
- Autonomia en el lloc de treball (encarregats, comandaments intermedis, directius i ocupats independents/total ocupats) (*Enquesta de població activa*, variables de submostra)
- Ocupats que treballen més de 40 hores a la setmana (*Enquesta de població activa*, microdades)
- Hores extraordinàries per treballador (*Enquesta trimestral de cost laboral*)

Sinistralitat (7% a l'escenari base; els diversos indicadors ponderen igual)

- Incidència d'accidents laborals amb baixa (accidents per cada 100.000 treballadors) (*Estadística d'accidents de treball*)
- Gravetat accidents amb baixa (Dies de baixa per accident de treball) (*Estadística d'accidents de treball*)
- Incidència de malalties professionals (malalties per cada 100.000 treballadors) (*Estadística de malalties professionals*)

Conciliació (7% a l'escenari base; els diversos indicadors ponderen igual)

- % Ocupats que treballen dissabte, diumenge, final de la tarda o nit (*Enquesta de població activa*, variables de submostra)
- % Ocupats que treballen en el domicili particular (*Enquesta de població activa*, variables de submostra)
- % Ocupats amb jornada continuada (*Enquesta de població activa*, variables de submostra)
- % Ocupats amb jornada parcial voluntària (*Enquesta de població activa*, microdades)

Formació i promoció (7% a l'escenari base; diversos indicadors ponderen igual)

- % Ocupats que cursen estudis (*Enquesta de població activa*, variables de submostra, formació)
- Objectiu de la formació (*Enquesta de població activa*, variables de submostra, formació)
- Participació empresarial en la formació dels ocupats que cursen estudis (*Enquesta de població activa*, variables de submostra, formació)

Gènere (7% a l'escenari base; els diversos indicadors ponderen igual)

- Bretxa salarial D/H (guany salarial anual) (*Enquesta anual d'estructura salarial*)

- Risc de quedar-se a l'atur D/H (nombre contractes/assalariats) (Servicio público de empleo estatal)
- % Parcial involuntaris D/H (*Enquesta de població activa*)
- % Temporals involuntaris D/H (*Enquesta de població activa*)
- Índex de desajustament de qualificacions D/H (*Enquesta de població activa*)
- % Ocupats que treballen en el domicili particular D/H (*Enquesta de població activa*, variables de submostra)
- % Ocupats que cursen estudis D/H (*Enquesta de població activa*, variables de submostra)

Consell Econòmic i Social (CES) Illes Balears
Plaça de Son Castelló, 1 · 07009-Palma
971 177 199 · ces.caib.es